

Üniversite Öğrencilerinin Karşı Cins Arkadaşlığı *

İbrahim Ethem ÖZGÜVEN ** & Filiz BİLGE ***

ÖZET

Bu araştırmada üniversite öğrencilerinin karşı cins arkadaşlığı ilişkiler, amaç ve sorunlar yönünden ele alınmıştır. Araştırmanın örneklemini Ankara, Hacettepe, Gazi, Ortadoğu Teknik ve Bilkent üniversitelerinde 1994-95 öğretim yılı bahar döneminde öğrenci olan 569 kişi oluşturmuştur. Veriler hazırlanan bir anket aracılığıyla toplanmış, cinsiyete göre sayı ve yüzdeler elde edilmiş ve gruplar arası yüzde farkları z testi ile kontrol edilmiştir. Bulgular yorumlanmış ve önerilerde bulunulmuştur.

SUMMARY: Notion of University Students About the Opposite Sex

This study is related to the friendship of the opposite sex of the college students in terms of relationship, objectives and problems of individuals. Sample of the study of the consisted of the students of Ankara, Hacettepe, Gazi, Ortadoğu and Bilkent Universities. Data were collected 1994-95 academical years in the Spring semester from 569 students through a Questionnaire. In the course of analysis, for the answer of each question data were cross tabulated with the sex, male and female student, numbers of cases and percentages were calculated and the significance of the percentage differences were tested by z test. Outcomes were interpreted and some proposals were indicated.

GİRİŞ

Kızlar ve erkeklerin birbirleri ile arkadaş olma istekleri, her iki cinsin de fizyolojik ve psikolojik açıdan önemli bir gelişme ve olgunlaşma sürecine girdikleri "buluş" çağında başlamaktadır. Bir genç kız veya erkek için karşı cinsten biri ile arkadaş-

lık, yetişkinler arasındaki cinsel veya cinsel olmayan ilişkilere hazırlayan bir öğrenim süreci gibi düşünülebilmektedir. Bu arkadaşlığın hoş olmasına karşın birçok güçlükleri de vardır. Bunlardan biri, özellikle toplumumuz gözönüne alındığında büyüklerin, karşı cins arkadaşlığının ergenlik döneminden başlayarak büyümenin bir parçası olduğunu ve tedirgin olmak için bir neden olmadığını düşünmelerine rağmen ergenlerin kendilerini hoşgörülen oranda rahat hissetmedikleridir. Köknel (1981) gençlerle yapılan çalışmalarda, bunların % 85'inin karşı cinsle ilgi ve beğeni sınırları içinde kalan arkadaşlığı istemelerine karşın, ailelerinin % 72'sinin bu tür arkadaşlığa bile engel olduklarını ifade etmektedir. Karşılaşılan pek çok güçlüğe rağmen karşı cins arkadaşlığını başlatan ve ilerlemesine yol açan nedenlerle ilgili olarak çeşitli görüşler ileri sürülmektedir.

Bazı düşünürler karşı cinsten iki kişiyi bir araya getiren ve seçim yapmaya götüren güdünün her iki cinsin "ihtiyaçlarının karşılanması" olduğunu vurgulamaktadırlar (Mathes ve Moore 1895). Bir kısmı arkadaş seçiminde tarafların kendisinin "eksikliğini tamamlayan" kişileri tercih ettiklerini (Winch 1954), bazıları da kişinin arkadaş olacağı kişide "kendi kişisel idealini" aradığını ileri sürmektedir (Erickson 1957). Darwin'in evrim kuramından etkilenen bazı sosyal bilimciler (Sternberg 1987) ise arkadaş ve eş seçerken kendi "soylarını sürdürebilecek" kişileri aradıklarını bu nedenle de, sağlığın göstergesi olarak kızda "güzellik" ve erkekte "güçlülük" özelliklerinin arandığını vurgulamaktadır (Akt., Hortaçsu 1991).

Bütün bu görüşlerin ışığında karşı cins arkadaşlığında her iki cinsin de istediği şeyin birliklilik olduğu söylenebilir. Bunun için en doğal ortamlar yakın çevre ve okuldur. Okul ortamında

* Bu araştırma 5-7 Eylül 1996 tarihleri arasında Bursa'da yapılan III. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi'nde bildiri olarak sunulmuştur.

** Prof. Dr., H.Ü. Psikolojik Danışma ve Rehberlik Anabilim Dalı Öğretim Üyesi.

*** Yrd. Doç. Dr., H.Ü. Psikolojik Danışma ve Rehberlik Anabilim Dalı Öğretim Üyesi.

yaşlılar her gün beraber olmakta ve ilk seçimler de çoğunlukla burada başlamaktadır. Bu nedenle karşı cins arkadaşlığında, üniversite en az dört yıllık bir birlikteliğin sağladığı olanaklar yönünden uygun bir ortam yaratmaktadır.

Ülkemizde üniversite öğrencilerinin karşı cins arkadaşlığını konu alan bir araştırmaya rastlanmamıştır. Kendi kültürümüzde yetişmiş insanlar olarak karşı cins arkadaşlığında tercihlerin nasıl yapıldığı, kız ve erkek arkadaşlığındaki ilişki ve yaşantılar, bunların taraflar üzerindeki olumlu veya olumsuz etkileri ve gelecekteki evlilik yaşantısı ile bağlantısı açık ve seçik olarak bilinmemektedir. Hortaçsu (1991) genelde ve üniversite yıllarında yaşanan karşı cins arkadaşlıklarının ilişkiler sona erse de duygusal izlerinin sürdüğü gerçeğini "Tez geçse de her sevgide bin hatıra vardır" şeklindeki şarkı sözü ile ifade etmektedir.

Bu araştırmada da yukarıda ileri sürülen boşluk gözönüne alınarak üniversite öğrencilerinin karşı cins arkadaşlığı amaç, ilişkiler ve sorunlar yönünden incelenmiştir.

YÖNTEM

Araştırma, Ankara'da bulunan Ankara Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi ve Bilkent Üniversitesi'nde 1994-1995 öğretim yılı bahar semestrinde öğrenci olan 569 kişi üzerinde yapılmıştır. Örneklemdeki öğrenciler Ankara'nın İç Anadolu'da bulunuşu nedeniyle, İç Anadolu ağırlıklı olmakla birlikte ülkemizin yedi coğrafi bölgesinin hepsinden de öğrenci bulunmaktadır. Yüzde olarak öğrencilerin bölgelere dağılışı, Karadeniz %14, İç Anadolu % 36, Doğu Anadolu % 5, Güneydoğu Anadolu % 8, Akdeniz %7, Ege %17, Marmara %13'tür. Cinsiyet bakımından öğrencilerin %51'i erkek ve %49'u kızdır.

Araştırmada bilgiler kapalı uçlu 37 sorudan oluşan bir anket aracılığıyla toplanmıştır. Öğrencilerin sorulara verdikleri cevaplar bilgisayarda değerlendirilerek cinsiyete göre sınıflandırılmış,

seçeneklere verilen cevapların sayısı ve yüzdeleri belirlenerek tablolar haline getirilmiştir. Gruplar arası yüzde farklarının önemli olup olmadığı z testi ile kontrol edilmiştir. Hata payı $p < 0.05$ olarak alınmıştır.

BULGULAR

1. Karşı Cins Arkadaşlığı

Üniversite öğrencilerinin ne ölçüde karşı cinsten özel arkadaşları bulunduğunu anlamak üzere, "Karşı cinsten özel bir arkadaşları olup olmadığı" sorusu yöneltilmiş ve alınan cevaplar cinsiyete göre analiz edilerek Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1'de görüleceği üzere, toplam öğrencilerin % 53'ü karşı cinsten özel arkadaşları olduğunu, %47'si ise olmadığını belirtmişlerdir. Üniversite öğrencilerinin yaklaşık yarısının karşı cinsten özel arkadaşları bulunduğu, diğer yarısının ise olmadığı anlaşılmaktadır.

TABLO 1

Kız ve Erkek Öğrencilerin Karşı Cinsten Özel Bir Arkadaşı Olup Olmadığı Sorusuna Verdikleri Cevapların Sayı ve Yüzdeleri ile z Değerleri

Cinsiyet	Kız		Erkek		TOPLAM		z değeri
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	
özel arkadaşlığı var mı?							
Evet	132	47	168	59	300	53	önemli
Hayır	150	53	119	41	269	47	
TOPLAM	282	100	287	100	569	100	

Konu cinsiyete göre incelendiğinde karşı cinsten arkadaşı olan erkeklerin % 59, kızların ise % 47 kadar olduğu görülmektedir. Karşı cins arkadaşlığının erkek öğrencilerde kızlara göre daha fazla olduğu, kızların karşı cins arkadaşlığı konusunda daha çekingen bulunduğu anlaşılmaktadır. Kız ve erkek öğrenciler arasında gözlenen yüzde farkı 0.025 düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

2. Karşı Cinsten Beklentiler

Öğrencilere karşı cins arkadaşlığı hakkındaki beklentileri sorulmuş ve beş seçenek verilmiştir. Alınan cevaplar cinsiyete göre analiz edilerek Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2 incelendiğinde görüleceği üzere, toplam öğrencilerin %42'si karşı cins arkadaşlarının "dürüst" olmasını istemektedirler. Beklenen nitelikler arasında, ikinci sırada %21 ile "olgunluk" gelmektedir. Bu ikisini sırayla "düşüncede birlik" (% 18), "hoşça vakit geçirme" (% 10) ve "fiziksel çekicilik" (%9) izlemektedir.

TABLO 2

Kız ve Erkek Öğrencilerin Karşı Cins Hakkındaki Beklentilerine İlişkin Cevapların Sayı ve Yüzdeleri İle z Değerleri

Cinsiyet	Kız		Erkek		TOPLAM		z değeri
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	
Karşı Cinsten Beklentiler							
Fiziksel çekicilik	13	4	37	13	50	9	3.84 (.0001)
Olgunluk	51	18	69	24	130	21	1.76 (.05)
Dürüstlük	132	47	107	37	239	42	2.42 (.01)
Hoşça vakit geçirme	25	9	34	12	59	10	1.17
Düşüncede birlik	61	22	40	14	101	18	2.49 (.01)
TOPLAM	282	100	287	100	569	100	

Karşı cins hakkındaki beklentiler konusu cinsiyete göre incelendiğinde "dürüstlük" yine başta gelmekle birlikte, kızların % 47'si erkeklerin % 37'si tarafından istenmiştir. Toplam öğrencilerin isteklerinde ikinci sırayı alan "olgunluk", erkeklerde %24 ile ikinci sırada yer almış, kızlarda ise %18 ile üçüncü sıraya düşmüştür. Kızların beklendilerinde, "düşüncede birlik" %22 ile ikinci sırayı almıştır. Düşüncede birlik erkeklerde %14 ile üçüncü sırada istenmiştir. "Fiziksel çekicilik" erkeklerde %13 ile dördüncü, kızlarda % 4 ile son sırada, "hoşça vakit geçirme" seçeneği erkeklerde %12 olarak sonda, kızlarda % 9 olarak sondan ikincide yer almıştır.

Kız ve erkekler arasındaki yüzde farkları

"hoşça vakit geçirme" dışında, farklı derecelerde olmakla birlikte istatistiksel yönden önemli bulunmuştur. Erkekler dürüst, düşünceleri yakın ve güzel, kızlar ise dürüst, düşünceleri yakın, olgun ve hoşça vakit geçirecekleri bir arkadaş ister görünmektedirler.

3. Flörte Başlama Yaşı

Yabancı kaynaklı bir sözcük olan "flört" Türkçe'de, "karşı cinsten biriyle yakın ilişki kurmak" anlamına gelmektedir. Karşı cins arkadaşlığının önemli bir yönü olduğu için öğrencilerin flörte başlama yaşını öğrenmek amacıyla, ilk flört yaşantınız kaç yaşında oldu, şeklinde bir soru yöneltilmiş ve verdikleri cevaplar cinsiyete göre analiz edilerek Tablo 3'de sunulmuştur.

TABLO 3

Kız ve Erkek Öğrencilerin İlk Flörtlerinin Kaç Yaşında Olduğu Sorusuna Verdikleri Cevapların Sayı ve Yüzdeleri İle z Değerleri

Cinsiyet	Kız		Erkek		TOPLAM		z değeri
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	
Yaş Grupları							
15 ve daha önce	61	22	83	29	144	25	1.91 (.05)
16-17	93	33	88	31	181	32	0.51
18-19	72	25	76	26	148	26	0.27
20 ve daha yukarı	20	7	25	9	45	8	0.88
Henüz yaşamadım	36	13	15	5	51	9	3.34 (.0005)
TOPLAM	282	100	287	100	569	100	

Tablo 3'de görüldüğü üzere, toplam öğrencilerin % 32'si ilk flört yaşantısına 16-17 yaşlarında, % 26'sı 18-19 yaşlarında ve % 25'i de 15 yaş ve daha küçük yaşlarda başladıklarını belirtmişlerdir. Buradan üniversite öğrencilerinin yaklaşık %83'ünün 19 ve daha aşağı yaş dönemlerinde karşı cinsten biriyle yakın arkadaşlık ya da flört ettikleri anlaşılmaktadır. Üniversite öğrencilerinin % 8 kadarı 20 ve daha yukarı yaşlarda ilk flört yaşantısı geçirdiklerini, % 9'u ise henüz flört yaşantısı geçirmediğini ifade etmişlerdir.

İlk flört yaşı cinsiyetlere göre incelendiğinde

erkeklerin % 29'u ve kızların ise % 22'sinin ilk flört yaşantısını 15 ve daha önceki yaşlarda geçirdikleri görülmektedir. Flört konusunda erkeklerin kızlara göre daha aktif oldukları, kızların daha çekingen davrandıkları anlaşılmaktadır. Kız ve erkekler arasındaki bu fark 0.05 düzeyinde önemli bulunmuştur.

16-17 ve 18-19 yaş gruplarına toplam olarak bakıldığında, kızların % 58'inin, erkeklerin % 57'sinin flörtlerinin başladığı anlaşılmaktadır. Bu yaş gruplarında cinsiyet grupları arasındaki yüzde farkları önemli bulunmamıştır.

19 yaş ve öncesinde erkeklerin toplam % 86'sının, kızların ise % 80'inin flörte başladıkları görülmektedir. Hiç flört yaşantısı geçirmeyen kızlar % 13 ve erkekler ise % 5 kadardır. "Flört etmeye başlama" ve "hiç flört yaşantısı geçirme" yönünden toplumun genel eğilimlerine paralel olarak, kızların flört etmede erkekler göre biraz daha çekingen oldukları görülmektedir. Kız ve erkeklerin tutumları arasındaki yüzde farkları 0.05'in üstünde önemli bulunmuştur.

4. Karşı Cins Arkadaşlar Birlikte Neleri Yapmaktan Hoşlanırlar?

Karşı cins arkadaşlıklarında ilgi merkezinin ne olduğu, neleri yapmaktan hoşlandıklarını anlamak üzere bir soru yöneltilmiş ve dört seçenek verilmiştir. Alınan cevaplar analiz edilerek Tablo 4'de sunulmuştur.

TABLO 4

Kız ve Erkek Öğrencilerin Karşı Cins Arkadaşıyla Yapmaktan Hoşlandığı Şeylere ve Cinsiyete Göre Cevaplarının Sayı ve Yüzdeleri ile z Değerleri

Cinsiyet Yapmaktan Hoşlanılanlar	Kız		Erkek		TOPLAM		z değeri
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	
Kültür.faal.katılma	45	16	35	12	80	14	1.38
Gezmek	90	32	89	31	179	32	0.26
Sohbet etmek	130	41	99	35	229	40	2.67(.005)
Cinsel birliktelik	17	6	64	22	81	14	5.49(.0001)
TOPLAM	282	100	287	100	569	100	

Tablo 4'de toplam sayıya göre sıra ile öğrencilerin % 40'ı karşı cins arkadaşı ile "sohbet etmekten", % 32'si "gezmekten", aynı oranla, % 14'ü "cinsel birliktelikten", gene % 14'ü "kültürel faaliyetlere katılmaktan" hoşlandıklarını belirtmişlerdir.

Karşı cins arkadaşı ile yapmaktan hoşlanılan şeyler cinsiyete göre incelendiğinde, "sohbet etmek" yine her iki cins içinde birinci sırada yer almıştır. Ancak kızların %46'sı ve erkeklerin %35'i tarafından tercih edilmiştir. Cinsler arasındaki yüzde farkı 0.005 düzeyinde önemli bulunmuştur.

Her iki cins tarafından hoşlanılan ikinci seçenek olarak belirtilen "gezmek", kızların % 32'si ve erkeklerin % 31'i tarafından tercih edilmiştir. Yüzdeler arasındaki fark önemli bulunmamıştır.

Üçüncü sırayı alan seçeneklerde kız ve erkekler farklı tercihlerde bulunmuşlardır. Erkek %22 ile "cinsel birliktelik", kızlar ise % 16 ile "kültürel faaliyetlere katılma"yı tercih etmişlerdir.

Karşı cins arkadaşlığını sohbet, gezmek ve kültürel faaliyetlere katılmak olarak gören kızların toplam yüzdesi % 94 iken, aynı tercih erkeklerde %78'dir. Karşı cins arkadaşlığında erkeklerin (% 22), kızlara göre (% 6) cinsel birliktelik tercihlerinin 0.0001 düzeyinde daha ağır bastığı görülmektedir.

5. Karşı Cins Arkadaşlığının Amacı

Öğrencilerine karşı cinsten arkadaş edinmenin amacı sorulmuş ve kendilerine olası dört seçenek verilmiştir. Soruya verilen cevaplar cinsiyete göre analiz edilerek Tablo 5'de verilmiştir.

TABLO 5

Kız ve Erkek Öğrencilerin Karşı Cins Arkadaşlığının En Önemli Amacı Olarak Belirttikleri Seçeneklerin Cinsiyete Göre Sayı ve Yüzdeleri ile z Değerleri

Cinsiyet Arkadaşlıkta Amaç	Kız		Erkek		TOPLAM		z değeri
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	
Cinsel yakınlık	10	3	38	13	48	8	4.39(.0001)
Duygusal yakınlık	230	82	197	69	427	76	3.60(.0005)
Yalnızlıktan kurtul.	25	9	30	10	55	10	0.41
İleride evlenmek	17	6	19	7	36	7	0.48
TOPLAM	282	100	284	100	566	100	

Tablo 5 incelendiğinde, toplam öğrencilerin %76'sı karşı cins arkadaşlığının amacını "Duygusal Yakınlık Kurmak" olarak belirtmişlerdir. Bu seçeneği sıra ile "Yalnızlıktan Kurtulmak" (% 10), "Cinsel Yakınlık Kurmak" (%8) ve "İleride evlenmek" (% 7) seçenekleri izlemiştir.

Karşı cinsten arkadaş edinmenin amacı cinsiyete göre incelendiğinde, "Duygusal Yakınlık Kurmak" amacı her iki cins için de yine ilk sırayı korumuştur. Ancak, "Duygusal Yakınlık Kurmak" amacını kızların % 82'si ve erkeklerin % 69'u ifade etmişlerdir. Bu durum kızların, erkeklere göre, daha yüksek oranda karşı cins arkadaşlığını duygusal yakınlık kurma olarak algıladıklarını göstermektedir. Kız ve erkekler arasındaki bu fark 0.005 düzeyinde önemli bulunmuştur.

İkinci sırada, kız ve erkekler karşı cins arkadaşlığının amacı olarak farklı seçenekler göstermişlerdir. Kızlar "yalnızlıktan kurtulma" (% 9) seçeneğini, erkekler ise "cinsel yakınlık kurmak" (%13) seçeneğini vurgulamışlardır. Kızların ancak %3'ü cinsel yakınlık kurmayı, erkeklerin % 10'u ise yalnızlıktan kurtulmayı işaret etmişlerdir. Kız ve erkeklerin cinsel yakınlık kurma yüzdeleri arasındaki fark 0.0001'in üstünde önemli bulunmuştur.

En son sırada yer alan "ileri evlenmek" seçeneği erkeklerin % 7'si ve kızların % 6'sı tarafından belirtilmiştir.

Bu sonuçlar kızların karşı cins arkadaşlığının daha çok erkeklerle duygusal yakınlık kurmak ve yalnızlıktan kurtulma amacına yönelik olduğunu, erkeklerin ise kızlarla duygusal yakınlık ve cinsel yakınlık kurma amacında yoğunlaştıklarını göstermektedir. Kızların cinsel ilişki kurma yönünden daha çekingen oldukları anlaşılmaktadır.

6. Arkadaşlık İlişkilerinde İletişim

Karşı cins arkadaşlığı bir erkek ve bir kız arasında kurulduğuna göre acaba ilk iletişim nasıl başlıyor? konusunda öğrencilere "Arkadaş ilişkisinde ilk adımı karşı cinsten mi beklersiniz?"

şeklinde bir soru sorulmuş, alınan cevaplar cinsiyete göre analiz edilerek Tablo 6'da sunulmuştur.

TABLO 6

Kız ve Erkek Öğrencilerin Arkadaşlık İlişkisinde İlk Adımı Karşı Cinsten Bekleyip Beklemedikleri Sorusuna Verdikleri Cevapların Sayı ve Yüzdeleri ile z Değerleri

Cinsiyet İlk Adım Beklentisi	Kız		Erkek		TOPLAM		z değeri
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	
Evet	105	37	43	15	148	26	5.99(.0001)
Bazen	119	42	120	42	239	42	
Hayır	58	21	124	43	182	32	5.62(.0001)
TOPLAM	282	100	287	100	569	100	

Tablo 6'da izleneceği şekilde, karşı cins arkadaşlığını başlatan ilk adımı karşı cinsten bekleyip beklemedikleri sorusuna "Evet" ve "Bazen" şeklinde farklı derecelerde olmakla birlikte toplam öğrencilerin % 68'i ilk adımı karşı cinsten beklediklerine işaret etmişlerdir. Öğrencilerin %32'si ise daha aktif bir tutumla ilk adımı karşı cinsten beklemediklerini, kendilerinin ilişkiyi başlattıklarını belirtmişlerdir.

Karşı cins arkadaşlığında tarafların başlatma beklentileri cinsiyete göre incelendiğinde erkeklerin % 43'ü ve kızların % 21'i ilk adımın kendileri tarafından atılması gerektiğini 0.0001 düzeyinde olmak üzere vurgulamışlardır. Buna karşın, kızların % 37'si ve erkeklerin ancak %15'i ilişkide ilk adımın karşı cinsten gelmesi gerektiğini (.0001 düzeyinde önemli) belirtmişlerdir. Sonuçta farklı derecelerde olmakla birlikte kızların % 79'u ve erkeklerin % 57'sinin karşı cins arkadaşlığı için ilk adımın karşı cinsten gelmesi gerektiği görüşünde olduğu anlaşılmaktadır.

Bu sonuçlar, karşı cins arkadaşlığında kızların ilk adımı daha çok erkeklerden beklediklerini, erkeklerin de bu rolü benimseyerek kendilerinin daha aktif olması gerektiğini düşündüklerini göstermektedir. Bu sonuç, karşı cins arkadaşlığında, geleneksel olarak erkeklerin daha aktif olması ve ilk adımı atmaları, kızları ise bu hareketi bekleme-

leri gerektiği şeklinde toplumda var olan değer yargılarının, tutum ve beklentilerin değişmekte olduğu, iki tarafın da aktif olabileceği ve duygularını karşından beklemeden saydam olarak ifade edebileceği yönünde bir değişim içinde olduğu gözlenmektedir.

7. Karşı Cins Arkadaşlığında Başarının Nedeni

Öğrencilere karşı cins arkadaşlığında süreklilik ve başarının nasıl sağlandığına ilişkin bir soru sorulmuş ve dört seçenek verilmiştir. Alınan cevaplar cinsiyete göre gruplanarak analiz edilmiş ve sonuçlar Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7'de görüleceği üzere toplam öğrencilerin % 63'ü ikili karşı cins ilişkilerinin başarılı olması ve devam etmesi için en önemli faktörün "anlayış ve dürüstlük" olduğunu belirtmişlerdir. İkinci sırada %22 ile "duygusal olgunluk" gelmekte ve bunu % 8 ile "eğlenceli bir kişilik yapısı" ve % 7 ile "demokratik tutum içinde olma" seçenekleri izlemektedir. Buradan arkadaşlıktaki başarı için tarafların bastırıcı ve zorlayıcı değil dürüst ve anlayışlı olmaları gerektiği anlaşılmaktadır.

TABLO 7

Öğrencilerin Karşı Cinsle İkili İlişkilerinde Başarının Nasıl Sağlanacağına İlişkin Düşüncelerinin Cinsiyete Göre Sayı ve Yüzdeleri ile z Değerleri

Cinsiyet	Kız		Erkek		TOPLAM		z değeri
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	
Başarı Nedeni							
Duygusal olgunluk	85	30	36	13	121	22	4.94(.0001)
Eğlenceli kiş.yapısı	17	6	28	10	45	8	1.76(.05)
Anlayış ve dürüstlük	162	57	187	68	349	63	1.96(.05)
Demokratik tutum	17	6	26	9	43	7	1.36
TOPLAM	281	100	277	100	558	100	

Karşı cins arkadaşlığındaki başarı koşulları cinsiyete göre incelendiğinde kız ve erkekler en önemli koşul olarak "anlayışlı ve dürüst olma"yı birinci sırada paylaşmaktadırlar. Ancak verdikleri

önem derecesi farklıdır. Anlayışlı ve dürüst olma seçeneği erkeklerin % 68'i, kızların ise %57'si tarafından vurgulanmıştır. Bu niteliğin kızlara göre erkekler tarafından biraz daha önemli görüldüğü anlaşılmaktadır. Kız ve erkekler arasındaki bu fark .05 düzeyinde önemli bulunmuştur.

Karşı cins arkadaşlığının devamlılığında önemli görülen ikinci sıradaki seçenek, "duygusal olgunluk" her iki cins tarafından da ikinci sırada vurgulanmakla birlikte, bu niteliğin erkeklere göre kızlar için daha önemli olduğu anlaşılmaktadır. Duygusal olgunluk kızların % 30'u tarafından, erkeklerin ise ancak %13'ü tarafından belirtilmiştir. Cinsler arasında yüzde farkı 0.001'in ötesinde önemli bulunmuştur.

Bu iki koşulu, erkeklerde % 10, kızlarda %6 ile "eğlenceli bir kişilik yapısı" ve erkeklerde % 9 ve kızlarda % 6 ile "demokratik tutum" izlemektedir. Eğlenceli kişilik yapısı niteliğine ilişkin cinsler arasındaki yüzde farkı 0.05 düzeyinde önemli bulunmuştur.

8. Karşı Cinsle Açılma

Öğrencilere kendilerini karşı cinsle mi yoksa kendi cinsine mi daha rahat açtıkları sorulmuş ve üç seçenek verilmiştir. Alınan cevaplar cinsiyete göre gruplanarak analiz edilmiş ve sonuçlar Tablo 8'de verilmiştir.

TABLO 8

Öğrencilerin Kendilerini Karşı Cinsle mi Yoksa Kendi Cinsine mi Daha Rahat Açtıklarına İlişkin Cevapların Cinsiyete Göre Sayı ve Yüzdeleri ile z Değerleri

Cinsiyet	Kız		Erkek		TOPLAM		z değeri
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	
Açılma							
Kendi cinsine	110	39	97	34	207	36	1.24
Karşı cinsle	30	11	50	17	80	14	2.06 (.025)
Farketmez	142	50	140	49	282	50	0.24
TOPLAM	282	100	287	100	569	100	

Tablo 8 incelendiğinde toplam öğrencilerin % 36'sı kendi cinsine ve % 14'ü karşı cins kendilerini daha rahat açtıklarını belirtmişlerdir. %50'si için de kendilerini açmada cinsiyet farkının önemli olmadığı görülmektedir.

Kendini açma konusu cinsiyet açısından incelendiğinde, kızların %39'unun ve erkeklerin %34'ünün kendi cinsini tercih ettiği görülmektedir. Kızların % 50'si ve erkeklerin %49'u da kendini daha rahat açma konusunda hemcinsleri ile karşı cins ayırımı gözetmediklerini belirtmişlerdir.

Karşı cins kendilerini daha rahat açtıklarını belirten kızlarla (% 11) erkekler (% 1) arasındaki görüş farkı 0.025 düzeyinde önemli bulunmuştur.

Bu sonuçlar daha açık bir ifadeyle kendini aynı cinsten arkadaşına açma yönünden kız ve erkek öğrenciler arasındaki fark, üniversite öğrencilerinin karşı cins arkadaşlığında kızların biraz daha çekingen ve güvensiz bir davranış içinde oldukları izlenimini vermektedir.

9. Karşı Cins İlişkilerinde Özel Problemlerin Paylaşıldığı Kişiler

Öğrencilere özel ilişkilerinde karşılaştıkları problemleri en çok kimlerle paylaştıkları sorusu sorulmuş ve beş seçenek verilmiştir. Alınan cevaplar cinsiyete göre analiz edilmiş ve sonuçlar Tablo 9'da verilmiştir.

TABLO 9

Öğrencilerin Özel İlişkilerinde Karşılaştıkları Problemleri En Çok Kimlerle Paylaştıklarına İlişkin Cevapların Sayı ve Yüzdeleri ile z Değerleri

Cinsiyet	Kız		Erkek		TOPLAM		z değeri
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	
Ailemle	23	8	22	8	45	8	
Arkadaşlarımla	122	43	91	32	213	37	2.71 (.005)
İliş. Yaşadığım Kiş.	115	41	147	51	262	46	2.39 (.01)
Ak. Danışmanımla	2	1	3	1	5	1	
Hiç Kimse ile	20	7	24	8	44	8	0.45
TOPLAM	281	100	277	100	558	100	

Tablo 9'da görüleceği gibi karşı cins arkadaşlığında, ilişkilerde karşılaşılan problemlerin paylaşıldığı kişiler olarak, toplam öğrencilerin %37'si "arkadaşlarıyla", % 28'i ise "ilişkiyi yaşadığı kişiyle" paylaştıklarını belirtmişlerdir. Bunu izleyen seçenekler ise "ailemle" (% 8) ve "hiç kimse ile" (% 8) olmuştur. "Danışmanımla" seçeneğini de toplam öğrencilerin % 1'i işaretlemiştir.

Konu cinsiyet açısından incelendiğinde özel ilişkilerinde yaşadıkları problemleri "arkadaşları" ile paylaşan kızlarla (%43) erkekler (%32) arasında 0.005 düzeyinde önemli fark bulunmuştur. "İlişkiyi yaşadığım kişilerle" seçeneğini işaretleyen kızlarla (%41) erkekler (%51) arasındaki farkın da 0.01 düzeyinde önemli olduğu görülmüştür. Cinsiyetler arasında önemli bir fark olmamakla birlikte, üniversite öğrencileri arasında, problemlerini "hiç kimse ile paylaşmayan" ve toplam öğrencilerin %8 kadarını oluşturan grup yönünden büyük bir önem taşımaktadır; çünkü, bireylerin ruh sağlığı ile saydam olma ve sıkıntılarını paylaşma arasında çok yakın bir ilişki bulunmaktadır. Bu öğrencilere üniversitelerde "Psikolojik Danışma" yardımı sağlanması gerekmektedir.

10. Karşı Cins Arkadaşlığının Problemleri

Öğrencilere karşı cins arkadaşlığında insan ilişkileri yönünden karşılaşılan önemli sorunların neler olduğu sorulmuş ve sekiz olası seçenek verilmiştir. Bunlardan en önemli olan üç tanesini belirtmeleri istenmiştir. Alınan cevaplar cinsiyete göre analiz edilmiş ve Tablo 10'da sunulmuştur. Dikkat edileceği üzere Tablo 10'da sayı ve yüzdeler araştırma örneklemindeki öğrenci sayısını değil, birden çok seçenek işaretlendiği için toplam cevap sayılarını göstermektedir. Yüzdeler de buna göre hesaplanmıştır.

Tablo 10 izlendiğinde görüleceği üzere, karşı cins arkadaşlığının en önemli sorunu "güvensizlik" (% 23) olarak görülmektedir. Genelde insan ilişkilerinde karşılıklı güven duymanın önemi, karşı cins arkadaşlığında da görülmektedir.

Bunu izleyen önemli sorunlar arasında, "sevgi ve saygı yoksunluğu" (% 17), "paylaşma olmaması" (%16), "dürüst olmamak" (% 15) gelmektedir.

Bunları sıra ile "aile ve arkadaş çevresinden gelen sorunlar" (% 11), "kıskançlık" (%9), "fazla samimi olma" (%5), "farklılaşma" (95) izlemektedir.

TABLO 10

Öğrencilerin Karşı Cins İlişkilerinde Karşılaşılan Önemli Problemlere ve Cinsiyete Göre Sayı ve Yüzdeleri ile z Değerleri

Cinsiyet Karşı Cins Ark. Sorunlar	Kız		Erkek		TOPLAM		z değeri
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	
Aile ve Arkadaş çev.	91	11	88	11	179	11	0.26
Güvensizlik	190	23	191	23	381	23	0.25
Fazla samimiyet	38	5	43	5	81	5	0.69
Sevgi saygı yoksun.	145	17	136	16	281	17	0.95
İlişkide farklılaşma	31	4	46	6	77	5	1.74(.05)
Kıskançlık	63	8	79	10	142	9	1.65(.05)
Paylaşma olmaması	143	17	130	16	273	16	1.43
Dürüst olmamak	136	16	115	14	251	15	1.92(.05)
TOPLAM	837	100	828	100	1665	100	

Karşı cins arkadaşlığında karşılaşılan önemli sorunlar cinsiyete göre incelendiğinde, erkek ve kız öğrencilerin yukarıda, önem sırasına göre ilk dört sırada belirtilen sorunların önemli olduğunda birleştikleri görülmektedir. Erkeklerin kızlardan daha çok vurguladıkları sorunlar, "kıskançlık" ve "farklılaşma" kızların erkeklerden daha çok belirttikleri sorun da "dürüst olmama"dır. "Aile ve arkadaş çevresinden gelen sorunlar" ile "fazla samimiyet" in doğurduğu sorunlar ise her iki cins bakımından aynı oranda belirtilmiştir.

Bu sonuçlar, sorunların çeşitleri ve önem sıraları ile birlikte, üniversite öğrencilerinin, karşı cins arkadaşlığı çerçevesinde ileride kuracakları ailede karşılaşılabilecekleri olası insan ilişkileri problemlerinin bir kısmını yaşadıklarını ve iki cinsin birbirlerini tanımaları yönünde tecrübe kazandıklarını göstermektedir.

11. Karşı Cins Arkadaşlığı ve Eş Seçimi

İnsan ilişkilerinde bir model olarak, karşı cins arkadaşlığındaki ikili ilişkilerle evlilikteki ikili

ilişkiler arasında bir paralellik bulunmaktadır. Bu nedenle öğrencilere karşı cins arkadaşlığının eş seçimini kolaylaştırıp kolaylaştırmadığı yönünde bir soru sorulmuş ve derecelendirilmiş beş seçenek verilmiştir. Alınan cevaplar cinsiyete göre analiz edilerek Tablo 11'de sunulmuştur.

Tablo 11'de görüleceği gibi, toplam öğrencilerin yaklaşık % 84'ü farklı derecelerde olmakla birlikte karşı cins arkadaşlığının eş seçimini etkilediğini, %16'sı ise çok az ya da hiç etkilemediği kanısında olduklarını belirtmişlerdir. Buradaki "etki" karşılıklı olarak, kız ve erkeklerin çeşitli yönleri ile birbirlerini "tanıma"sından kaynaklanmakta, öğrenciler bu ikili ilişkiden edindiği olumlu ve olumsuz yaşantılar sonucu kazandığı değer yargılarına ve geliştirdikleri ölçütlere göre eş seçimini yapmaktadırlar.

TABLO 11

Öğrencilerin Karşı Cins Arkadaşlığının Eş Seçimini Kolaylaştırıp Kolaylaştırmadığına İlişkin Görüşlerinin Cinsiyete Göre Sayı ve Yüzdeleri ve z Değerleri

Cinsiyet Arkadaşlık ve Eş Seçme	Kız		Erkek		TOPLAM		z değeri
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	
Her zaman	39	14	56	19	95	17	1.61
Çoğu zaman	107	38	112	39	219	38	0.25
Kısmen	95	34	69	24	164	29	2.63 (.005)
Çok Az	31	11	39	14	70	12	1.08
Etkilemez	10	3	11	4	21	4	0.65
TOPLAM	282	100	287	100	569	100	

Bu yönden, karşı cins arkadaşın seçimi ve birlikte geçirilen yaşantılar tarafların yaşamında ve geleceğe yönelik alacakları kararlar yönünden büyük önem taşımaktadır.

Karşı cins arkadaşlığının eş seçimine etkisi, cinsiyete göre incelendiğinde kızların yaklaşık %86'sı ve erkeklerin %82'si farklı derecelerde karşı cins arkadaşlığının eş seçimini etkilediği görülmektedir. Karşı cins arkadaşlığının kızlarda biraz daha fazla olmak üzere her iki cinsin eş seçimlerinde önemli olduğu görüşü paylaşılmış bulunmaktadır.

12. Evlilik Öncesi Cinsel İlişkiler

Karşı cins arkadaşlığının bir boyutu olarak evlilik öncesi cinsel ilişkilerle ilgili görüşlerini almak üzere öğrencilere bir soru sorulmuş ve üç seçenek verilmiştir. Alınan cevaplar cinsiyete göre analiz edilerek Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12 incelendiğinde, toplam öğrencilerin yaklaşık % 82'si farklı ölçülerde olmakla birlikte evlilik öncesi cinsel ilişkinin olması gerektiğini, % 18 kadarı ise evlilik öncesi cinsel ilişkinin kesinlikle olmaması gerektiğini vurgulamışlardır.

TABLO 12

Öğrencilerin Evlilik Öncesi Cinsel İlişkiye Bakışlarının Cinsiyete Göre Sayı ve Yüzdeleri ile z Değerleri

Cinsiyet	Kız		Erkek		TOPLAM		z değeri
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	
Olmalı	71	25	111	39	182	32	3.58(.0005)
Sınırlı olmalı	151	54	132	46	283	50	1.91 (.05)
Kesinlikle olmamalı	60	21	44	15	104	18	1.86(.05)
TOPLAM	282	100	287	100	569	100	

Evlilik öncesi cinsel ilişki konusu, cinsiyetlere göre incelendiğinde erkeklerin % 85'inin, kızların ise % 79'unun evlilik öncesi cinsel ilişkiye taraftar oldukları, erkeklerin % 15, kızların ise % 21'inin kesinlikle taraftar olmadıkları görülmektedir. Kız ve erkeklerin görüşleri arasındaki yüzde farkı 0.05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

Kız ve erkekler olarak her iki cinsin de evlilik öncesi cinsel ilişkinin gerektiği düşüncesinde oldukları görülmekte, ancak kızların bu konuda, erkeklere göre 0.005 önem düzeyinde olmak üzere biraz geleneksel tutum tarafında oldukları anlaşılmaktadır.

13. Evlenilecek Kişide "Bekaret" Aranmalı mı?

Bekaret daha çok kızların bir sorunu olmakla birlikte, evlilik söz konusu olunca erkekleri de

ilgilendirmektedir. Öğrencilerin konuya ilişkin tutumlarını anlamak üzere, üç seçenekli bir soru yöneltilmiş ve alınan cevaplar cinsiyete göre analiz edilmiş ve sonuçlar Tablo 13'de verilmiştir.

TABLO 13

Öğrencilerin Evlenecekleri Kişide Bekaret Aranıp Aranmayacağı Sorusuna Verdikleri Cevapların Cinsiyete Göre Sayı ve Yüzde ile z Değerleri

Cinsiyet	Kız		Erkek		TOPLAM		z değeri
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	
Her durumda aranmalı	55	19	81	28	136	24	2.53(.01)
Sevgi varsa aranmalı	124	44	147	51	271	48	1.67 (.05)
Aranmamalı	103	37	59	21	162	28	4.21(0001)
TOPLAM	282	100	287	100	569	100	

Tablo 13'de izleneceği şekilde, toplam öğrencilerin % 76'sı biraz koşullu olmakla birlikte evlenilecek kişide "bekaret" in aranmaması, %24 kadarı ise bekaretin her koşulda aranması görüşünde olduklarını belirtmişlerdir. Koşul getiren öğrenciler "sevgi" (% 48) koşulunu ileri sürmüşler, kişi seviyorsa bekaret aranmamalı görüşünü belirtmişlerdir.

Evlilikte bekaret arama konusu cinsiyete göre incelendiğinde, koşullu da olsa, kızların % 81'inin, erkeklerin ise % 72'sinin evlenilecek kişide bekaretin aranmaması ve kızların % 19'unun, erkeklerin ise % 28'inin bekaretin aranması görüşünde oldukları görülmektedir.

Kız ve erkeklerin bekaret konusunda belirttikleri cevaplara ilişkin yüzde farkları 0.01'in ötesinde önemli bulunmuştur.

Erkek ve kızların yaklaşık % 75'e yakınının evlilikte bekaretin aranmaması, % 25 kadarının da aranması eğiliminde oldukları, bu çerçevede erkeklerin kızlara göre bekaretin aranması yönünde daha yoğun olarak geleneksel bir tutumu benimzedikleri anlaşılmaktadır.

SONUÇ

Üniversite öğrencilerinin karşı cins arkadaşlığının çeşitli yönlerden ele alındığı bu araştırmada toplumdaki değer yargıları, tutum ve beklentilerin değişmekte olduğunu gösteren bazı bulgular elde edilmesine rağmen, sonuçların çoğunlukla sosyo-ekonomik-kültürel yapının korunması yönünde olduğu görülmüştür. Karşı cins arkadaşlığı ile ilgili olarak kızların erkeklere göre daha çekingen davrandıkları, ayrıca üniversite öğrencilerinin önemli bir kısmının sorunlarını paylaşamadıkları önemli sonuçlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sonuçlar üniversitelerde Psikolojik Danışma ve Rehberlik hizmetlerinin uzmanlar tarafından verilmesinin ve zenginleştirilmesinin önemini beraberinde getirmektedir.

KAYNAKÇA

- Hortaçsu, Nuran (1991). *İnsan İlişkileri*, Ankara: İmge Kitabevi, 103-104, 111.
- Köknel, Özcan (1981). *Cumhuriyet Gençliği ve Sorunları*, İstanbul: Cem Yayınevi, 63.